

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

V. Disputatur quid Prophetiarum collectiones à Centonibus discrepent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

Dionysius Areopagita, Cyprianus, alique Ecclesiastici Scriptores. Pseudopropheta-
rum autem furor, & alienatio mentis, *παρρησιας* dicebatur: qua voce non semel
utitur anonymus Cataphrygarum Adversarius apud Eusebium, qua cum corripetur
Pseudopropheta, prolabi eum aiebat in licentiam & audaciam, à spontanea inscitia exor-
sam, desinentem vero in mentis furorem non voluntarium. Ex his sequitur Prophe-
tarum mentem, etsi pacatior est quam Pseudoprophetarum, Deo tamen agitante
præter morem exardescere, neque ab his eandem orationis constructionem, & com-
positionem, connexionemque rerum, atque ab Historicis, esse expectandam. Quæ
cum ita sint, patet inique eos agere, qui propositos Christi Jesu typos ita cum eo
confligunt, ut totos consentire velint, detrahendamque iis fidem censeant, si vel mi-
nima sui parte nutet similitudo. Quocirca nonnullos merito carpebat Hieronymus,
qui quod in Adamo Christi figuram positam esse tradidisset Paulus, quæcumque in
Genesi de Adamo & Eva scripta sunt, ad Christum referre conabantur. Scitum quippe
est, ac vulgi consensu tritum adagium, quamlibet comparisonem aliqua ex parte
vacillare. Idem de reliquis etiam, quæ proposuimus vaticiniis dictum velim, iniquum esse
videlicet, non eorum solum, sed & totorum librorum, aut capitum, unde illa de-
promta sunt, veritatem & *πίστην* in rebus prædictis querere: puta totum Natha-
nans oraculum, quò Davidi Messiam nepotem spondet Deus, ad Christum referre,
cum quædam Christo, Salomoni nonnulla, aliqua utrique conveniant. Ad Chri-
stum quidem pertinere isthæc: *Ego ero illi in Patrem, & ipse erit mihi in Filium*,
affirmat Paulus in Epistola ad Ebræos, quæ & Salomoni aptari possunt, quanquam
diverso modo. Uni vero Christo ista conveniunt: *Stabiliam thronum regni ejus usque
in sempiternum: & hæc quoque: Et fidelis erit domus tua, & regnum tuum usque in
æternum ante faciem tuam, & thronus tuus erit firmus jugiter*. Contra in unum Salo-
monem hæc cadunt: *Qui si inique aliquid gesserit, arguam eum in virga virorum, & in
plagis filiorum hominum*. Utrumque autem spectant illa: *Suscitabo semen tuum post te,
quod egredietur de utero tuo, & firmabo regnum ejus: ipse ædificabit domum nomini meo*.
Indoctus fuerit qui univèrsum Isaiaë librum ad Christi Jesu vitam & acta velit exigere,
quod in quinquagesimo tertio capite mors ejus præsignificetur. Probat hoc ipsum
Theodoretus exemplo Christi, qui de Hierosolymitano excidio, & de fine rerum ac
orbis interitu, simul & promiscue disseruit: *Ἰησοῦς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὡς ἡμεῖς
ἀναγγελλοῦμεν καὶ ὅτι ἀρχαῖα ἔλεγε λέγει οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ τὰ ἀνακλινοῦσά· ὁ δὲ κύριος
δὲ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνακλινοῦσά· κατὰ ταῦτα ἔλεγε τὸν θεὸν καὶ Ἰησοῦν αὐτὸν, καὶ τὸν θεὸν
οὐρανῶν καὶ γῆς·* Scriptura vero divina mos est, vaticinia permiscere: sermonibus enim de
Captivitate, eos qui pertinent ad revocationem adjungunt. Et in Evangeliiis Dominus simul
conjungit sermones de Jerusalem & de consummatione. Inique ergo faciunt, qui allego-
ria cujuspianæ mysteria scrutantes, rem totam perspectam habuisse non contenti,
inquirunt in verba singula, eaque ad allegoria sentus exigere satagunt. Infelicem
hanc diligentiam gravi & luculenta oratione castigat eximius ille Judæorum doctor
Maimonides in More Nevochim: *Hoc ergo, inquit, diligenter observa: est enim funda-
mentum magnum ad ea quæ tibi explicare volo. Proinde cum videbis me in aliquo capite
explicare Parabolam aliquam, & in genere summam & scopum illius tibi indicare, noli postu-
lare rationem & applicationem omnium verborum & rerum in Parabola contentarum ad
rem significatam. Nam si id feceris, in aliterutrum duorum horum incidēs, vel declinabis à
scopo & intentione Parabolæ; vel defatigabis te in querenda explanatione illorum, quæ ex-
plicari nequeunt, & ex hoc studio incidēs in vesaniam & vanitatem, inter multos nostro
hoc tempore adeo familiarem, qui conantur quædam invenire & eruere è verbis Auctorum,
de quibus Auctores ne unquam quidem somniarunt. Tuum autem propositum in majori
Parabolarum parte esse debet, ut scias summam illius rei, de qua te Auctor Parabolæ cupit
erudire. Aliud quidem nobis suadere velle videtur Augustinus libro decimo septimo
de civitate Dei, cum de Psalmorum predictionibus ita scribit: *Testimonium quod pro-
fertur, de contextione totius Psalmi debet habere suffragium, ut certe nihil sit quod ei refra-
getur, si non omnia suffragantur, ne more centonum ad rem quam volumus, tanquam versu-
culos decerpere videamur; velut de retrogrado carmine, quod non de re nulla, sed de alia
longeque diversa reperitur esse conscriptum. Hoc autem ut in quocunque Psalmo possit ostendi,
exponendus est totus. Quibus id tantum postulat Augustinus, ut si minus totius Psal-
mi contextus in ejusdem predictionis sententiam conspiret, nihil ei certe habeat con-
trarium. Et merito: nam quis adeo ineptus sit, ut ex aliquo Scripturæ loco hanc
eliciat conclusionem, quæ cohærentibus ex adverso repugnet? Dedimus nos quidem
operam, ne in Parallelismi hujus testimoniis simile quidquam peccaremus, nec hu-
jusmodi reprehensiones veremur.**

Disputatur V. Nam quod impios quosdam homines blaterantes audiri aliquando, vitam ac
res

Euseb. Hist.
Eccles. lib. 5.
cap. 16. & 17.

Hier. in Eph.

2. Reg. 7. 11. &
seq.

Ebr. 1. 14.

Mor. Nev.
Iraf.

Augustin. De
civit. Dei lib.
17. cap. 15.

res Christi gestas, non aliter in Veteris Testamenti libris predictas reperiri, quam in Homero aut Virgilio, ex quorum libris *ἰστορικῶν*, & Probæ Falconiæ Centones confuti sunt, dignum eorum inscitia est, quibus Centonum concinnandorum ars parum perspecta est. Animadvertas siquidem constare illos locutionibus Homericis & Virgilianis, non vero sententiis. Quemadmodum enim scriptio quævis iis constat elementis, quæ in indice literarum, quem Alphabetum appellant, singula reperias; iis vero dictionibus, quæ in Lexico: ita Centones illi ejusmodi confarinati sunt locutionibus, quæ ex Homero & Virgilio in tanta narrationum varietate facile colligas. Verum totam aliquam narratiunculam comprehensionem haudquaquam ex iis transferre queas: imo vero id vetat lex Centonum, quæ duos ad summum versus simul transferri patitur. Multum vero discrepat ea prædictionum colligendarum ratio, quæ non verba tantum, aut enuntiationes, sed certæ alicujus & definitæ sententiæ circumscriptionem, & singulare ac notis suis distinctum pronuntiatum continent; suisque personis, vel locis, vel temporibus adstrictæ sunt & adjunctæ; nec in alium, aliumve sensum conferri queunt, itidem ut Centones. Uno verbo dicam: longe aliud est, vestimenta tantum, quæ locutionum instar sunt, subministrare, quod Homerus & Virgilius Centonum confarinatoribus faciunt; aliud cum vestimentis corpus ipsum exhibere, quod Prophetarum proprium est.

VI. Hoc si fieret, quod postulant Adversarii, nullique proferrentur Christi Jesu typi, nullæ ipsius prænuntia Prophetiæ, nisi totius contextus, præcedentiumque ac sequentium confessione roboratæ; si perpetua orationis serie, & apertissimis verbis, nulla rerum aliarum permissione confusis, Christum Prophetæ prædixissent, jam utique non Prophetiæ essent, sed historiæ; nec quicquam relictum esset piorum fidei; jam, ut verbis utar Apostoli, *exinanita esset fides*. Est enim fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium. Juxta fidem, inquit ille quoque, in eadem Epistola ad Ebræos, *defuncti sunt omnes isti non acceptis repromissionibus, sed à longe eas aspicientes & salutantes*. Hinc David ignorantia suæ sibi conscius, & obscuritatis qua obseptum animum suum sentiebat, Deum his verbis interpellat: *Emitte lucem tuam & veritatem tuam; ipsa me deduxerunt & adduxerunt in montem sanctum tuum & in tabernacula tua; & introibo ad altare Dei*. Memorabile & illud Habacuci Prophetæ: *Et respondit mihi Dominus, & dixit, Scribe visum, & explana eum super tabulas, ut percurrat qui legerit eum: quia adhuc visus procal, & apparebit in finem, & non mentietur: si moram fecerit, expecta illum, quia veniens veniet, & non tardabit. Ecce qui credulus est, non erit vestra anima ejus in semetipso; justus autem in fide sua vivet*. Ergo Prophetis res eminus fuerant ostentatæ, nondum clare apparuerant. Huc spectat sigillis septem signatum sacrum illud volumen, Johanni visum, quod solus Leo de tribu Juda aperire potuit. Nempe his promissionum & prædictionum involucris fidem sanctorum hominum exercebat Deus, per quam potissimum beneficis ab eo ornari promeriti sunt. *Credidit Abram Deo, ait Moyses, & reputatum est illi ad justitiam*. Quod sane parendo duntaxat Legi, neutiquam fuisset consecutus. *Non enim per Legem promissio Abrahe, aut semini ejus, ut heres esset mundi, sed per justitiam fidei*. Quantum igitur apud Deum valuerit Patriarcharum & Prophetarum fides, Ebræis Apostolus fuse exposuit. At fidei, cui tantum tribuebat Deus, locum relinquere oportebat; nullus autem fuisset relictus, nisi res futuras velut per nebulam, obscuras, hiulcas, & imperfectas Deus Prophetis, Prophetæ hominibus præmonstrassent. Nam cum triplici modo res attingere soleamus, vel per sensum, vel per intellectum, vel per voluntatem, majorem esse animadvertimus intellectus amplitudinem & capacitatem quam sensuum; majorem item voluntatis quam intellectus. Unde sequitur majorem inesse nobis ad intelligendum facultatem, quam ad sentiendum; majorem item ad volendum, optandum, & amandum, quam ad intelligendum. Quamobrem Deus magis à nobis amari vult, quam cognosci; magis item cognosci, quam sentiri. Perfecte enim amari vult, aliqua tantum ex parte cognosci, nullo modo sentiri. Hinc illud Moysi à Christo iteratum: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua*. Hoc est maximum & primum mandatum. De cognitione Dei sic Paulus ad Corinthios: *Videmus nunc per speculum & in enigmate, tunc autem facie ad faciem: nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam, sicut & cognitus sum*. Idem sibi volebat David, cum de Deo diceret: *Et posuit tenebras latibulum suum; & alibi: Nubes & caligo in circuitu ejus*. Et Isaias: *Vere tu es Deus absconditus*. De sensibus vero sic Paulus ad Philipenses: *Pax Dei, quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, & intelligentias vestras in Christo Jesu*. Optat pacem Dei, quæ supra corporeos sensus posita est, eorumque effugit captum, intellectus eorum & voluntates custodire. Idem ad Timotheum: *Qui solus habet immortalitatem, & lucem inaccessibilem; quem nullus hominum vidit, sed nec videra*

quid Prophetiarum collectiones à Centonibus differrent.

Ut fidei esset locus, non semper clara & distincta esse Prophetiæ oportuit.

Rom. 4. 14.

Ebr. 11. 1.

Ebr. 11. 19.

Psal. 42. 3.

Habac. 2. 2. 1.

Apost. 5. 1. 5.

Gen. 15. 6.

Rom. 4. 13.

Ebr. 11.

Deut. 6. 5.

Math. 22. 37.

Luc. 10. 27.

1. Cor. 12. 13.

Psal. 17. 12.

Psal. 76. 2.

Isa. 45. 15.

Philipp. 4. 7.

1. Tim. 6. 16.